

Vartiaisten Viesti

1 ▣ 2009

YHTEYS SUKUUMME

Toimitussihteerin palsta

Palstalle voi lähettää uutisia, lehtileikkeitä, onnitteluja ja tervehdyksiä. Palstalla kerrotaan myös sukuseuran kuulumisia ja tiedotuksia.

Lehdistä leikattua

Puruvesi-lehden v. 2008 syys- ja lokakuun numeroissa oli kolmiosainen kirjoitus "Kunniakömpyräläisen mietteitä ja muistoja Puruveden nykytilasta ja menneistä ajoista. Säilyykö kotijärvemme Suomen ja suomalaisten kirkkaimpana helmenä?"

Kirjoittaja on monta kertaa Vartiaisten Viestiäkin avustanut rehtori *Ilmari J. Vartiainen*. Juttusarja on kuvitettu useilla valokuvilla ja ensimmäinen kuva on "valokuvapurjehduksella" Kömpyrässä kesällä 1913, jossa Ilmari on puolivuotias. Viimeinen sukukuva on vuodelta 2006, muut eri vuosikymmeniltä siitä välistä.

Ilmarin väliotsikkoja jutuissa ovat mm.:

"Puruvesi tutuksi piltistä pitäen", "Karjalan maisemista Savoon lomanviettoon", "Soutamalla Hälveniemen", "Sortavalasta Kömpyrään", "Romu-Heikin kanssa ongella", "Polkupyöräillen näillä seuduilla", "Yhdellä kuulutuksella vihkiäلتarille", "Laivaston mies jalkaväkeen", "Hyökkäysvaiheen suuria rytinöitä", "Koulumaailma vei mennessään", "Kesälomat Kömpyrässä", "Puruveden rauha uhkaa huveta" ja "Vetoomukseni kaikille tahoille".

Tämä viimeinen kappale kuuluu näin:

"Jotain on tehtävä ja nopeasti! Kun minusta *Puruvesi*-lehden välityksellä on tehty jonkinlainen julkis julkaisemalla saamani arvonimi "kunniakömpyräläinen", katson nyt nykyisessä tilanteessa melkein velvollisuudekseni kääntyä teidän Puruveden äärellä asuvien ja erityisesti kuntien johtojen ja johtajien puoleen vakavalla vetoomuksella.

Toivon, että te yhdessä ja kiireellisesti ryhtyisitte toimenpiteisiin, joilla turvattaisiin rakkaan Puruveden säilyminen Suomen puhtaimpana ja kirkasvetisenä järvenä tulevillekin sukupolville.

Varmaan Suomen kulttuurisäätiö on asiasta kiinnostunut ja voi olla avuksikin.

Puruvesi on antanut paljon onnellisia aikoja elämäni, sitä samaa toivon teidänkin saavan tästä yhteisestä aarteestamme!"

Ilmari Vartiainen

95-vuotias eläkeläinen, rehtori, reservimajuri ja nyt huolestunut puruveläinen

KANSIKUVA

Kuva liittyy lehden sivulla 3 olevaan Leena Vartiaisen kirjoitukseen Riistaveden Vartialan tilasta. Menossa on perunannosto. Tähän sukutilaan pääsemme tutustumaan kesäjuhlien yhteydessä heinäkuussa.

Netistä leikattua

Professori Pirkko Vartiainen IIAS Helsinki 2009 konferenssin järjestelykomiteaan

Professori Pirkko Vartiainen on kutsuttu IIAS Helsinki 2009 konferenssin järjestelykomitean jäseneksi. International Institute of Administrative Sciences on maailmanlaajuinen järjestö, jonka keskeisenä tavoitteena on hallinnon tutkimuksen ja kehittämisen edistäminen. Helsingin konferenssi pidetään 6-11.7.2009.

Oulukvartetti, Jenni Vartiainen, Nora Laihonon

Aika Su 19.4.2009 14:00

Paikka Oulun musiikkikeskus, Oulu

Osoite Oulu

Hinta 7 €

Tyyppi Konsertti, Kamariorkesteri, Pienyhtye ja solisti

Tampereen elokuvajuhlat 4. – 8.3.2009

Palkitut elokuvat 2009

Resurssipalkinto

(Finnlab, Digital Film Finland)

Hannes Vartiainen ja Pekka Veikkolainen parhaasta kuvauksesta elokuvassa HANASAARI A Ohjaus: Hannes Vartiainen, Pekka Veikkolainen Suomi

2009 // Documentary // 16 min // col., b&w

Elokuva vastasi tuomariston toiveeseen siviilisaation dekonstruktioista. Elokuvan tekijät eivät ole tyytyneet ainoastaan raportoimaan tapahtumia, vaan he ovat luoneet huolellisesti mielikuvituksellisen ja kauniin teoksen, joka kasvaa tuhosta ja kaaoksesta

Jenni Vartiainen on jälleen maamme kaunein poppari 2.3.2009, 12:38:07 | Starat

Popstars-ohjelman kautta musiikkiuralle ponnistanut Jenni Vartiainen on jälleen valittu Suomen kauneimmaksi naispoppariksi. Viihdelehti Stara järjesti äänestyksen nyt seitsemättä kertaa. Vartiainen sai äänistä peräti 38 prosenttia.

Terveiset Savon sydäimestä, Kuopiosta, Riistaveden kylästä: Vartialasta, Vartialan tilalta!

Perheemme kuuluu Riistaveden haaraan (Vartiaisen vaiheita I). Olen tutkinut omaa sukuani, Ihalaisen sukua ja huomannut, että olemme kulkeneet samoja reittejä pitkin Ruokolahden pitäjän, Puntalan kylän kautta Riistavedelle. Minun sukuni asettui asumaan Vehmersalmelle, Roikan saareen ja Vartiaiset Jännevirran kautta Riistavedelle ja Kaaville. Meidän tilamme nykyisen asuinrakennus on kolmas tilalla olleista asuinrakennuksista. Järjestyksessään toinen talo on yhä pihapiirissä, joskaan ei asuinkäytössä. Niilon Ollinpoika alkoi viljellä näitä peltoja 1700 luvun alkupuolella.

Meille on helppo tulla. Tienviitassa Kuopio-Joensuun tien laidassa lukee Vartialantie, posti-toimipaikka on Vartiala ja naapurissakin asuu Vartiaisia.

Tilallamme on tehty muutaman kerran tuotannonmuutoksia. Ensi lypsykarjasta luovuttiin ja siirryttiin lihakarjan kasvattamiseen vuonna 1982, jolloin tila siirtyi Niilolle. Niilo on kymmenes isäntä Vartialan tilalla.

Minä muutin samana vuonna Riistavedelle. Tulin töihin synnyinpitäjääni. Olen toiminut Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymässä, Riistaveden seurakunnassa diakoniatyöntekijänä neljännesvuosisadan ja pari viimeistä vuotta olen tehnyt sijaisuutta seurakuntayhtymän diakoniakeskuksessa, josta palaan syksyllä takaisin virkaani Riistavedelle. Nykyiseen työhöni kuuluu työ kuurojen, sokeiden ja kehitysvammaisten kanssa. Olen yrittänyt opetella viittomakieltä, joka on päässyt unohtumaan vähäisen käytön vuoksi.

Vuonna 1986 menimme naimisiin. Minä tosin olin aikaisemmin sanonut, etten koskaan laita hynttyitä yhteen kenenkään riistavetisen enkä ainakaan maanviljelijän kanssa. Paljonkin on tullut sanottua matkan varrella ja opittua, etten enää sano: en koskaan!

Perheeseemme syntyi kaksi tyttöä: Liisa syntyi keväällä 1987 ja Kaisa päivälleen sata vuotta vanhan emännän Maria Vartiaisen (Niilon mummo) syntymän jälkeen keväällä 1990. Nykyisin Liisa asuu lähempänä Kuopion yliopistoa, Puijonlaaksossa. Liisa opiskelee lääketiedettä Kuopion yliopistossa ja käy loma-aikoina töissä Riistaveden Salessa.

Kaisa on tämän kevään abiturientti ja pian alkavat kirjoitukset täyttävät kevään. Tosin välillä Kaisa käy töissä Riistaveden palvelukeskuksessa hoitamassa vanhuksia. Näin ei hoitapuolen opinnot pääse unohtumaan, kun käytännössä saa niitä toteuttaa. Kaisa valmistuu lähihoitajaksi keväällä 2010 (Kaisa käy yhtä aikaa lukiota ja lähihoitajakoulua).

Seuraavan tuotannonmuutoksen teimme vuonna 1989. Piirustukset suuremmalle navetalle ja emolehmille oli valmiina, mutta ne piirustukset jäivät piirongin laatikkoon. Vanha navetta sai uuden tehtävän. Nykyisinkin se toimii vielä samassa tehtävässä: perunavarastona.

Pari vuosikymmentä on mennyt perunan viljelyssä. Osa pelloista on viljalla ja osa perunalla, joka vaatii vuoroviljelyä.

Olen ollut tehokas ”emäntä”, koska viimeiset kotieläimet lähtivät tilalta 1990 luvun alussa. Meillä ei ole edes kissaa tai koiraa. Niilo toimittaa kuorittua perunaa Koillis-Savon keskuskeittiöihin ja multaperunaa lähikauppoihin. Perunan kuorinta ja toimitukset eri toimipisteisiin ovat kolme kertaa viikossa. Perunan kylvö- ja korjuuaikoina tilallamme käy muutamia talkoolaisia auttamassa, mutta pääosin perunan viljely ja jalostus on kahden viljelijän yhteistoimintaa.

Savolainen maalaismaisema on meidän sielunmaisemamme. Kautta aikojen täällä on ollut hyvä kasvattaa kaikenlaisia ”mukuloita”.

Tervetuloa Savoan viettämään sukumme kesäjuhlaa!

Niilo ja Leena Vartiainen

HÖYRYLAIVA KESÄHUVILANA JA EDUSTUSKÄYTÖSSÄ

Ostimme höyrylaiva Puristaja I:n Enso-Gutzeitilta v 1984 yhdessä Aatos Erkon kanssa, johon kurssi-
toverini, edesmennyt Pentti Roitto oli minut tätä
tarkoitusta varten tutustuttanut. Sittemmin Erko
muutaman vuoden päästä luopui osuudestaan. Laiva
oli ollut yksityisomistuksessa jo 15 vuotta ja sen
lankutus oli huomattavalta osalta jouduttu uusimaan
vesirajan kummaltakin puolelta. Lankkujen vaihdosta
johtuen kannen alapuolella olevat hytit oli raken-
nettava uudelleen. Samassa yhteydessä poistettiin
höyryvinssi ja siltä vapautuneeseen tilaan rakennettiin
vanhanmallinen salonki makuutiloineen. Laivalle
annettiin uusi nimi sen kunniaksi, että Kiteen
Puhoksessa rakennettiin ensimmäinen suomalainen
höyrylaiva Ilmarinen 170 vuotta sitten. Nimessä ”i”
on ruotsia.

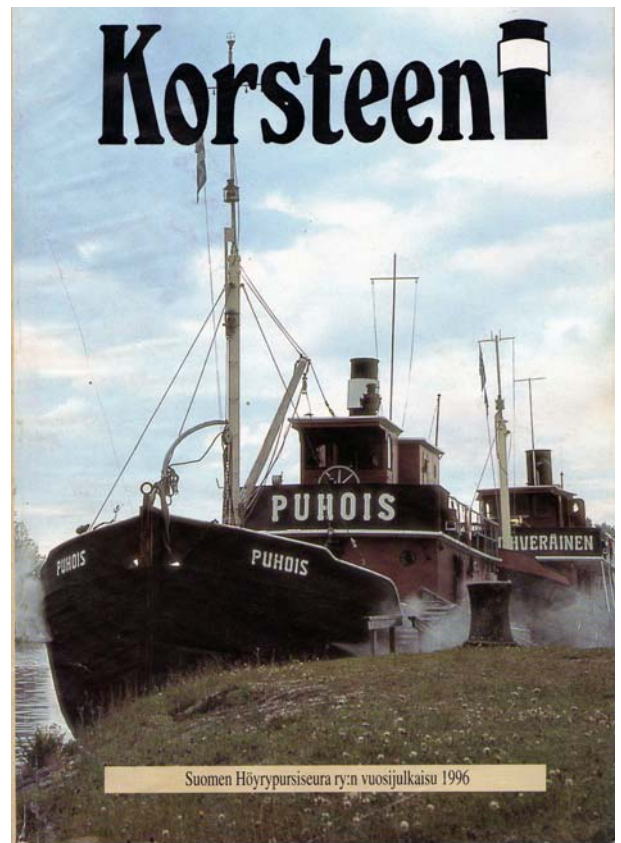
Alun pitäen niputtajaksi Tainionkoskella v 1925 rakennetussa aluksessa alkuperäistä on
höyrykone ja kattila (rakennettu Savonlinnassa) ja koko konehuone sellaisenaan. Muilta osin laiva on
pääosin pyritty säilyttämään samassa asussa, kuin se oli viimeisinä työvuosinaan kuusikymmentä-
luvun alussa.

On todennäköistä, että maailmassa on säilynyt vain kaksi puurunkoista höyrylaivaa, Puhois ja
Savonlinnan omistama tervahöyry Mikko. Puhois, alkuperäiseltä nimeltään Sampo, oli ensimmäinen
puristajaperiaatteella rakennettu niputtaja. Niput muodostettiin puristamalla tukit aluksen kumpaakin
kylkeä vastaan höyryvinssin avulla ja sidottiin uittonipuiksi. Saimaalla toiminut Sampo oli erittäin
tehokas. Päivässä syntyi 100–120 nippua ja ennätysvuotenaan 1939 se niputti peräti 15 000 nippua
(225 000 m³).

Laivalla oli 16 hengen miehistö ja siksi majoitustilaa on runsaasti, nykyisin 20 hengelle.
Laivalla on aitokiukaalla varustettu sauna, messiin mahtuu yhtäkaaa syömään 15 henkeä ja joka
hytissä on tehokas höyrylämmitys. Kun ilmat syksyllä kylmenevät, muutamme kipparinhytistä
kannen alle salonkiin emmekä unohda aina silloin tällöin muistuttaa rautarunkoisten naapuri-
laivojemme väelle, että meillä asutaan kuin lämpimässä ja hengittävässä hirsitalossa!

Kun niputtajassa koneen pääasiallinen tehtävä oli höyryvinssin pyörittäminen, hinaajiin
verrattuna se on pieni, teholtaan vain 62 indikoitua hevosvoimaa. Niinpä halon kulutus on pieni,
yhdellä pinokuutiometrillä ajetaan 2,5 tuntia matkanopeuden ollessa meille riittävä, 6,5 solmua
tunnissa. Kun juppivene kiittää ohi tehden valtavat laineet, meillä on tapana todeta, että köyhillä on
kiire! Meidän laivastamme ei synny minkäänlaisia aaltoja. Hienointa on kuitenkin lähes äänetön
meno, johon vieraat poikkeuksetta ihastuvat. Norpatkaan eivät meitä pelkää. Kerrankin kalliosaaren
rantaa yöksi kiinnittyessämme norppa katseli puuhiamme uteliaana kiven takaan vain vajaan 10
metrin päästä.

Kun laivan syväys on perässäkin vain 1,6 metriä ja keulassa vain puolisen metriä ja kun laivan
pituus on 24 metriä, pystymme rantautumaan lähes rantaan rantaan ja päästä helposti maihin
pienellä kävelysillalla, joka nostetaan paikalleen vaikka käsivoimin. Laiva on myös erittäin ketterä
ajettava. Johtuen höyrykoneen suuresta vääntömomentista ja peräsinkonstruktioista pystymme
myötöpäivään kääntämään laivan paikallaan.

Paitsi kesähuvilana laiva on ollut tehokkaasti myös edustuskäytössä. Lähes kaikkien Venäjän sellu- ja paperitehtaiden ylempää johtoa on ollut vieraanamme ja monia kauppoja on pohjustettu tai niistä on sovittu laivalla. Kun asemapaikkamme on Savonlinna, myös monet oopperajuhlavieraat ovat purjehtineet ja yöpyneet laivalla.

massa ympäristössä voi viettää. Laivan kannelta seuraamme juhannusyön pimenemistä ja kokkoa lähiluodolla, jonka ympärille saarelaiset, niin nuoret kuin vanhatkin ovat kokoontuneet turhaa melua ja mekastusta pitämättä.

Suomessa on säilyneitä höyrylaivoja enemmän kuin useimmissa muissa Euroopan maissa. Savonlinnassa on matkustajaliikenteessäkin kolme ja risteilyliikenteessä yksi höyrylaiva. Valitettavasti muissa Saimaan satamakaupungeissa ei matkustajahöyryjä enää ole.

Viime vuonna 40 vuotta täyttänyt Suomen Höyrypursiseuran puitteissa höyrylaivaväki muodostaa kiinteän yhteisön. Valtaosa laivojen korjauksista ja huoltotöistä pystytään tekemään omin voimin. Mm. kattilan tuubit, kun ne on vaihdettava, tehdään talkootyönä.

Joka vuosi järjestetään Saimaalla kesäregatta ja lokakuun ensimmäisenä viikonloppuna kauden päättävä karvahatturegatta, joka suuntautuu aina Laukansaareen. Sen lisäksi Päijänteen höyrylaivoilla on oma regattansa. Viime kesän juhla-regatta suuntautui Joensuuhun ja muutamat laivat, me mukana, suuntasimme vielä Kolille ja Lieksaan. Höyrypursiseura on erittäin arvostettu. Julkaisumme Korsteeni ilmestyy joka vuosi. Kuulumme perinnelaivarekisteriin ja korjaustöihin saamme avustusta museovirastolta.

Tulemme kesäkokoukseen Kuopioon Puhoksella ja esittelemme laivaa mielellämme. Tarkoituksemme on perheeni ja sisarusteni perheiden kanssa purjehtia vielä Kuopiosta Juankoskelle isän puoleisen suvun lähtöseutuja katsomaan.

Klaus Rantapuu
S/S Puhoksen päällikkö

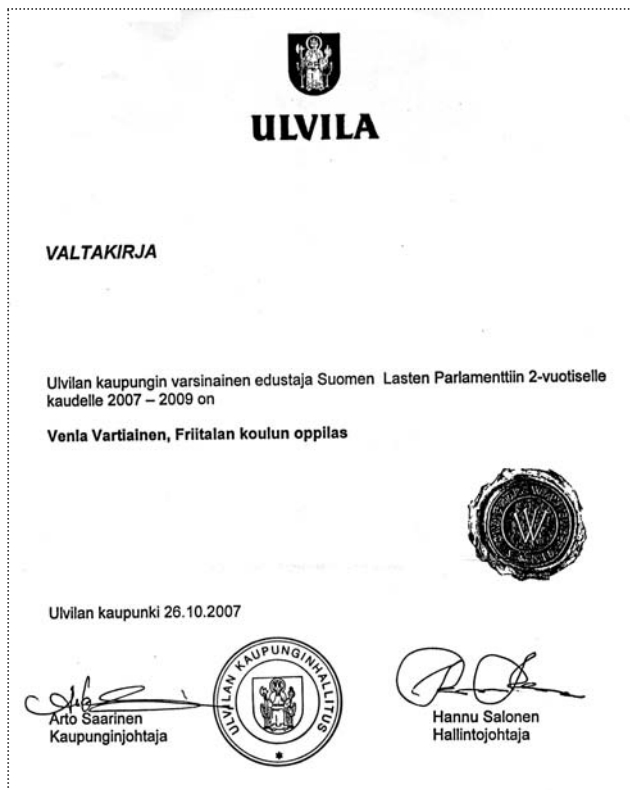
PS.

Mustikoiden poiminta, sienestys ym. leireily luonnistuvat hyvin puhumattakaan saunomisesta ja uimisesta, kun laivalla on erinomainen sauna. Varsinkin eteläisestä Euroopasta olevat vieraat ovat olleet aivan haltioissaan puhtaasta ja vapaasta luonnosta sekä asutuksen lähes täydellisestä puuttumisesta. Nämä asiat ovat veljelleni itsestään selvyyksiä eikä hän huomaa tehdä niistä numeroa.

terveisin
Markus Rantapuu

VARTIAISTEN ☺ VIKARIIT ☺ VARTIAISTEN

Oheinen tieto tuli meille (oltuaan pitkään kadoksissa ja harhateillä) jo viime loka-kuussa, mutta ei mahtunut joulukuun lehteen. Koska asia on kuitenkin vielä ajankohtainen, julkaisemme sen nyt.

Ulvilan kaupunki päätti kokouksessa 22.10.2007, että Ulvilan kaupungin edustajaksi Valtakunnalliseen Suomen Lasten Parlamenttiin nimetään Friitalan koulun oppilas Venla Vartiainen ja hänen saattajakseen Anu Vartiainen.

Parlamentti kokoontui ensimmäisen kerran 9.11.2007 Tampere-talossa ja työskentelee sen jälkeen pääosin verkon välityksellä. Kausi päättyy tänä vuonna.

Venla on Osmo O.E. Vartiaisen pojan Kain tytär ja kuuluu siis Vartiaisten Vaiheita III Kaavin Jyrinlahden sukuhaaraan.

Viikaritoimitus jää nyt odottamaan Venlan kertomusta tästä toimikaudesta.

Sukuviesti-lehden vuonna 2008 järjestämässä kuvataidekilpailussa "Esivanhempani" on sarjassa 2 saanut toisen palkinnon Josefina Sipilä oheisella työllään. Palkitut työt julkistettiin Sukuviestin numerossa 1/2009.

ANTEEKSIOPYNTÖ

Vartiaisten Viestin numerossa 4/2008 oli sivulle 4 kuvatekstiin hiipinyt ikävä kirjoitusvirhe. Siinä oli Helmistä tullut Hilma. Eli tekstissä piti lukea:

"Tiinan isoäidin sisar on taiteilija Tyko Sallisen 1. vaimo Helmi Vartiainen"

Toimitus pahoittelee virhettä.

VARTIAISET RY 60 VUOTTA
Sukujuhla Kuopiossa
18.-19.7.2009
Hotelli IsoValkeisessa

Alustava ohjelma:

Lauantai 18.7.

Klo15.00 Lipunnosto hotellin pihamaalla.
 Esimiehen tervehdyssanat, huomionosoitukset ym.
17.00 Juhlaesitelmä professori Terttu Vartiainen
19.00 Illallinen, juhlapuhe ja muuta ohjelmaa lapsia unohtamatta.

Sunnuntai 19.7.

Aamiaisen jälkeen n. klo 9. kokoonnutaan juhlasaliin keskustelemaan Vartiaiset ry:n tulevaisuudesta; samanaikaisesti lapsille pelejä ja kilpailuja.

Klo 11.00 osa juhlaväestä valmistautuu lähtemään Kuopion satamaan tutustumaan Suomen ainoaan puurunkoiseen höyrylaivaan sen kapteenin ja omistajan, sukuseuramme jäsenen Klaus Rantapuun johdolla. Samaan aikaan toinen osa lähtee vierailemaan Riistaveden Vartialaan. Vanhaa sukutilaa esittelee sen emäntä diakoni Leena Vartiainen. Hänen johdollaan käydään myös kunniakäynnillä Riistaveden vanhalla hautausmaalla, missä on monen Vartiaisen viimeinen leposija.

Tarkempi ohjelma on lehtemme kesäkuun numerossa. Hotelli IsoValkeiseen on tehty ennakkovaraus 20 huoneesta. **Sitova varaus on tehtävä suoraan hotelliin 3.7.2009 mennessä.**

Vaihde: (017) 5396 100, Myynti: (017) 5396 501
Email:sales@isovalkeinen.com
Postiosoite: Päiväranta, 70420 Kuopio

Perhehuoneita on rajallinen määrä, joten varaus kannattaa tehdä mahdollisimman pian. Hotelliyön hinta 2 h huoneessa on 40 € hengeltä sisältäen aamiaisen noutopöydästä. Perhehuoneen kokonaishinta on 80 € sisältäen aamiaiset. Perhehuoneeseen mahtuu 2 aikuista ja 2 alle 14-vuotiasta lasta.

Juhlaillallisen hinta on aikuisilta 34 € ja alle 14-vuotiailta lapsilta 17 €, 4-vuotiaista ja sitä nuoremista ei peritä maksua. Illallismaksu sisältää Bertta Räsäsen Ruokarämpsyn ja kuohuviini- tai Pommaclasillisen ja kotijuomat (maito, piimä, vesi, kalja).

Koska pitopöytä valmistetaan vain meitä varten pitää sitova ilmoittautuminen tehdä **viimeistään 9.7.2009 Kristiina Koskivaaralle**, puhelin (09) 452 4247, postiosoite: Mannerheimintie 43 B 26, 00250 HELSINKI, E-mail: kristiina.koskivaara@nic.fi

VARTIAISTEN VIESTI

Yhteys sukuumme

ISSN 0787-9792

JULKAISIJA

Vartiaiset ry, HELSINKI

TOIMITUS

Päätoimittaja Arja Melartin
E-Mail: amelartin@gmail.com
Osoite: Iso Roobertinkatu 48 C 36, 00120 Helsinki

OSOITEREKISTERIN HOITO JA TOIMITUKSEN POSTIOSOITE

Toimitussihteeri Martti Vartiainen
Osoite: Rajakuja 3 A 5, 02400 Kirkkonummi
Puhelin: 050 331 2792
E-mail: martti.suonio@elisanet.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Arja Melartin, Kristiina Koskivaara, Lauri Vartiainen

SEURAN TOIMIHENKILÖT

Esimies, hallituksen puheenjohtaja Kristiina Koskivaara
Puhelin: (09) 452 4247
Osoite: Mannerheimintie 43 B 26, 00250 HELSINKI
E-Mail: kristiina.koskivaara@nic.fi

Hallituksen varapuheenjohtaja Lauri Vartiainen

KOTISIVU

<http://vartiaiset.nettisivut.fi/>

PANKKIYHTEYS

Sampo 800017-60354

Jäsenmaksu- ja osoiteasiat (osoitteenmuutokset) pyydetään lähettämään Martti Vartiaiselle. Tuotetilaukset pyydetään lähettämään kirjeellä tai sähköpostilla Kristiina Koskivaaralle. Nettilomakkeilla tehdyt tilaus- ym. asiat ohjautuvat automaattisesti oikein. Lehteen tuleva aineisto ja muut lehteä koskevat asiat kirjeellä tai sähköpostilla päätoimittajalle tai toimitussihteerille.

ILMOITUSHINNASTO

1/1 sivu 100 €, ½ sivu 50 € ja ¼ sivu 25 €

Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa: maaliskuu-, kesä-, syys- ja joulukuussa

PAINOPAikka

Multiprint, Helsinki 2009